

Frekvence 1, Press klub, 4.4.2006

Rozhovor s Janem Švejnarem

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Dnešní host Press klubu na Frekvenci 1 ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom, profesor Jan Švejnár. Ještě jednou dobrý večer.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Dobrý večer.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Poslanec Tlustý už delší dobu tvrdí, že ministr Sobotka chtěl ČSOB umazat dluh jedenáct miliard za korunu. Má pravdu?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ne, nemá pravdu. Já myslím, že se tady jedná o nějaký omyl. ČSOB, já myslím, žádný dluh vymazaný neměla a pokud vím, aspoň od té doby, co jsem nastoupil, nikdy k takovým diskusím nedošlo.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Byl to tedy dluh za IPB ještě?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ano, ano, co se jedná o něco dřívějšího, ale já myslím, že ten převod IPB tehdy do ČSOB byl součástí velké vládní akce, kdy jedna velká banka, snad ta jediná, která byla tehdy k dispozici ČSOB, převzala krachující velký peněžní ústav, který mohl způsobit České republice víceméně katastrofální finanční situaci.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Já teď mluvím o tom dluhu, který ČSOB účtovala konsolidační agentuře a který vlastně, jak se dnes tedy vyjevilo, nebyl skutečný a měla by ty peníze ČSOB vrátit?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
No, já mám dojem, že tam celkem byly všechny podklady správně postavené a že opravdu se jedná o dohodu, která byla jasně podepsána a která tudíž je platná.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Takže nevíte nic o tom, že by ministr Sobotka nabízel, že za korunu...?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Rozhodně, rozhodně ne.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

To nechá umazat, nebyl jste u žádných takových...?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ne, u žádných jednáních takových jsme nebyl, ano.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A v jakém stádiu tedy je ta situace kolem dluhů teď? Stát tedy stále, konsolidační agentura jej požaduje, vy tvrdíte, že to je právně v pořádku, že jste to měli takto...

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Pokud vím to, co se dostalo k dozorčí radě, tak vše vypadá, že je právně zcela v pořádku a že je to zcela garantované všechno státem tak, jak to bylo původně dohodnuto.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Dobře. Výsledky londýnské arbitráže s Nomurou, tedy zase za IPB, kterou jste převzali, každý tlumočí trochu jinak. Jak je tlumočíte vy?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
No, z toho co já jsem viděl, to jsou samozřejmě ještě poměrně nové poznatky a další arbitrážní řízení bude pokračovat, tak se jedná o výnos, ve kterém arbitrážní komise vlastně našla, že stát určitým způsobem poškodil Nomuru a není jasné zcela jasně, v čem to vlastně bude spočívat a jaké to bude mít důsledky, takže není to spor mezi ČSOB nějak a Nomurou nebo státem, je to otázka mezi státem a Nomurou.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Kdo si myslíte, že je ze strany státu za tento výsledek odpovědný?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, u arbitrážního řízení nikdy nevíte vlastně, jak to řízení dopadne. Tam jsou určité pravděpodobnosti...

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A jde o ten mezivýsledek teď, tedy?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Samozřejmě, ten první mezivýsledek je překvapující, protože vlastně se jedná o situaci, kdy stát v IPB neměl vlastnictví, měl vlastnictví v druhých dvou bankách, v Komerční bance a v České spořitelně, a to, že tudíž jednal jinak vůči bankách, ve kterých měl vlastnictví a bance, ve které neměl, z toho se předpokládalo, že to arbitrážní řízení vyjde ve prospěch českého státu. To, že vlastně ten arbitrážér šel opačným směrem, je trochu překvapující, ale uvidíme, jak to vlastně všechno dopadne.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Dokážete tipnout, kolik bude muset Česká republika zaplatit Nomuře?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

To se nedá odhadnout opravdu a myslím, že to právě bude součástí toho druhého řízení.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Když se zeptám, jste v této kauze nezávislým ekonomem, jestliže jste v dozorčí radě ČSOB, nebo ne?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, tak tím, že ČSOB není přímým účastníkem, tak se na to dívám zcela z nezávislého pohledu, ale samozřejmě jelikož jsem člověk, který se vždy snaží zvýšit blahobyť a životní standart v České republice, tak se na to dívám z pohledu České republiky a říkám si, že je to výsledek, který je trochu divný.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Myslíte si, že je ještě šance na mimosoudní vyrovnání?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, do určité míry ta šance vždy existuje. Na druhé straně samozřejmě je otázka, jestli na to

Nomura by v této chvíli přistoupila, ale šance zde vždy jsou.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Odborníci říkají, že vaše banka musí dát souhlas s případným mimosoudním vyrovnání státu s Nomurou za zmařené investice v IPB. Musí nebo nemusí?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Já si myslím, že samotné vyrovnání mezi státem a Nomurou může vyjít i mimo, i bez ČSOB.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Vůbec žádnou úlohu v tom ČSOB nemá?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Já myslím, že ČSOB nemá žádnou přímou úlohu.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Ale prý právě ČSOB předčasem zabránila smírnému řešení mezi státem a Nomurou?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Ne. Já myslím, že jsou určité závazky, které má stát vůči ČSOB. A pak jsou určité samozřejmě vztahy státu vůči Nomuře a ty dvě se dají považovat velmi paralelně.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Proč si teda myslíte, že ta dohoda neměla šanci mezi státem a Nomurou?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Já myslím, já myslím, že obě strany očekávaly různé výsledky a že byly od sebe tak vzdálené, že se nakonec rozhodly jít k arbitrážnímu řízení, a to je vlastně princip arbitrážního řízení v jakémkoliv případě. Když se podíváte kdekoliv na světě, tak lidé nebo dvě strany využívají arbitrážních řízení vždy v případě, když se samy nejsou schopny dohodnout.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Je to tak, že se bude stát hojit na ČSOB, pokud bude muset, pokud dostane tedy nařízeno zaplatit Nomuře, že to bude muset zaplatit ČSOB?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že ne, já myslím, že tam ten vztah takový vůbec není, že opravdu se jedná...

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

ČSOB se zavázala, když přebírala IPB, uhradit všechny závazky s ní spojené. Je to tedy závazek spojený s IPB?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ne, já myslím, že toto není závazek s ní spojený. Toto je něco už, kde opravdu dochází ke sporu mezi státem a Nomurou a v tomto případě ČSOB není součástí této pře.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Říká ekonom, profesor Jan Švejnar v Press klubu na Frekvenci 1. Ale řekněte, pane profesore, bylo chybou nepomoci IPB před těmi pěti lety ze strany státu?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
To je dobrá otázka. Já myslím, že nějaké řešení, k nějakému řešení muselo dojít, protože IPB krachovala a kdyby zkrachovala velká banka typu IPB, a kdyby nedošlo k jakémukoliv nápravnému řízení...

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Ale říká se, že podobné potíže mělo víc velkých bank a vždycky jim stát pomohl a IPB ne.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Přesně tak, tak v této chvíli se stát rozhodl, že použije jiné možnosti, neměl přímé vlastnictví v IPB a tudíž se rozhodl, že nechá jinou finanční instituci, aby převzala, což se samozřejmě děje ve světě velmi často, že silnější nějaká banka, nebo konsorcium bank přebírá tu banku, která krachuje, čili je to zcela obvyklé řešení a stát se rozhodl v tomto případě jít tímto směrem.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Říká se, že ty chyby se staly dvě. Za prvé, tedy toto řešení před pěti lety, ale vlastně ještě předtím to povolení prodeje IPB Nomuře, je to tak?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já si nejsem jist, že ten samotný prodej byl sám o sobě špatný. Je možné, že určité podmínky prodeje, to znamená podmínky, za kterých Nomura mohla potom odprodat, nebo zbavit se akcií

a tak dále, že byly třeba ne dobře promyšlené, ale to samotný postup přivést sem silného zahraničního partnera typu Nomury, já myslím, že nebyl špatný.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A koho byste činil odpovědným tedy za to, co se stalo v IPB dnes, byl by to premiér Zeman, byl by to guvernér ČNB tehdejší?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Ne, já myslím, že největší zodpovědnost samozřejmě nese management v tom smyslu, že banku dovedl do stavu, ve kterém se nacházela. Jakmile jednou už banka je na pokraji krachu, tak v té chvíli se musí jednat rázně určitým způsobem, to znamená nechat převzít tuto banku dalším bankovním ústavem, anebo, jak říkáte, nucenou správou s tím, že by ji stát mohl sanovat, ale stát nám v devadesátých letech ukázal, že není schopen dobře řídit banky, nakonec jsme to viděli u různých bank, takže já myslím, že nechat tuto banku převzít jinou bankou bylo to nejlepší řešení.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Řekněte, jak naložila ČSOB s těmi prostředky, které tedy tak lacino získala?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, tak ČSOB ty prostředky samozřejmě použila k dalšímu svému rozvoji, ale zde je nutno podotknout, já jsem sám v té době jsem v ČSOB nebyl, takže nevím přesně, co se dělo v té době, ale musím říct, že tam byl jak pozitivní aspekt toho, že ČSOB převzala určité prostředky, tak negativní v tom, že musela vlastně určitým způsobem absorbovat velký finanční ústav, který byl ve velkých potížích a myslím, že trvalo tak dva roky vrcholnému i střednímu managementu, aby byl schopný tuto druhou banku absorbovat a začít fungovat efektivně.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Kolik jste si nechali těch drobných střadatelů, kteří byli v IPB?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, tak já myslím, že většina jich zůstala a od té doby se střadatelé rozrůstají. Samozřejmě rostou i jiné bankovní domy, čili je těžké posoudit, kolik je jich těch původních, kolik je jich dalších a rozhodně se ta báze rozrůstá.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

257400999, na tomto čísle můžete pokládat vaše dotazy **profesoru Janu Švejnarovi**, to ale v závěru Press klubu na Frekvenci 1. Esemeskové číslo pro vaše dotazy je 9001210 a ty můžete posílat už teď. Pane profesore, do Česka přichází Hyundai. Čím jsme podle vás pro ně zajímaví?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
My jsme zajímaví z několika důvodů. Ten hlavní důvod je, že všeobecně jsme výrobní zónou, kde je dobrá pracovní síla, kde jsou poměrně silné podniky a jsme zeměpisně uloženi tak, že mohou vlastně v České republice vyrábět pro celou Evropu, čili pro velký rozvíjející se perspektivní trh.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Řekněte ale, nepřeháníme to se vstřícností vůči zahraničním investorům?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že to nepřeháníme, samozřejmě je důležité mít vyrovnaný přístup, ale s určitými pobídkami vždy musíme počítat, protože tak bohužel světový trh, konkurenční trh funguje a velké podniky často dostávají v různých částech světa velké výhody.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Není to ale na úkor podmínek pro české podnikatele?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Do určité míry ano a je potřeba mít samozřejmě podniky i pro české podnikatele, ale musíme si uvědomit, že spousta českých podnikatelů se může stát dodavateli a subdodavateli právě pro zahraniční investory, a to už je zase pozitivní dopad, který takové podniky, takové podniky mají pro české dodavatele.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Pomohla by našim podnikatelům rovná daň?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
To záleží na tom, jak by ta rovná daň byla koncipována a uskutečněná. Rovná daň má tu velkou výhodu, že když je opravdu rovná, tak je velmi jednoduchá. Je však potřeba podotknout, že ve většině zemí, kde se uskutečňuje, včetně Slovenska, se stává nerovnou v tom smyslu, že má spousta výjimek. Jakmile máte výjimky, tak ta rovná daň se stává velmi nerovnou a někdy i nepřehlednou.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Tak, jak ji navrhuje ODS teď před volbami, myslíte si, že to je dobrý počín?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že by to samozřejmě zjednodušilo daňovou soustavu, která je velmi komplikovaná. Dovedu si ale představit, že bysme mohli mít i progresivní daň, která by byla velmi jednoduchá a která by de facto vyjadřovala to, co vidíme ve většině západních společností, že nakonec daňový systém je mírně progresivní a že by měla stejně dobrý efekt jednoduchosti jako třeba rovná daň.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Tak, jak pozorujete naši politickou scénu, myslíte si, že ODS, která bude patrně tedy v nějaké koaliční vládě, pokud se dostane do vlády, myslíte si, že má šanci prosadit tu rovnou daň?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že má šanci, ano, já myslím, že má šanci prosadit něco, co se jí bude podobat. A zase myslím, co by bylo výhodné, aby to bylo něco, co bude velmi jednoduché. To znamená jednoduchou soustavu, která nemusí být úplně rovná, to znamená, může tam být určitá progresse v rámci koaličního jednání, ale nakonec bude celkem mít poměrně malou zátěž a bude hlavně velmi jednoduchá.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

ODS také navrhuje roční daňové prázdniny pro naše živnostníky české. Jaký by byl podle vás efekt?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že to už je zase poměrně komplikovaný koncept. Já bych byl proti z toho důvodu, že jestliže je to něco, co lidé, živnostníci v tomto případě mohou plánovat, tak samozřejmě všechny daňové odvody, které by měli, všechnu daňovou zátěž přenesou do onoho roku, kdy budou mít daňové prázdniny, a tudíž to může mít velký negativní dopad vůbec na daňovou soustavu a i příjmy státu. Čili já bych byl spíš pro to mít rovnou nebo nějakou jednoduchou tedy progresivní daň, která bude vybírána každým rokem.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Říká ekonom, profesor Jan Švejnar v Press klubu na Frekvenci 1. Pane profesore, ČEZu narostl loni čistý zisk o sedmdesát procent a přesto zdražuje. Myslíte si, že to je nutné?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Zde je vždycky dobré si položit otázku, do jaké míry působí podnik v konkurenčním prostředí. Jestliže ten zisk je v konkurenčním prostředí, tak je to něco, co je zcela normálního a třeba se používá na investice a tak dále. Jestliže máme situaci, kdy je to víceméně monopolní podnik, tak pak to může být velký problém.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Myslíte si, že ČEZ se dopouští nepřípustně dominantního chování na trhu, jak se tomu říká?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
ČEZ má poměrně dominantní pozici, já jsem jí sám nestudoval, čili nedokážu vám okamžitě všechno přesně jako v tomto vyjádřit, ale bylo by dobré se na to dobře podívat. Jestliže dominantní firma má velký zisk, tak pak je otázka, jestli opravdu nezneužívá své síly na trhu.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Brusel už ČEZ v tomto směru přešetřuje, takže myslíte, že dělá dobře?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Myslím, že je dobře věci vždy prošetřit a uvidíme, jaké budou mít nálezy a jaké, do jaké míry je to srovnatelné s jinými velkými podniky v této branži v Evropské unii.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Myslíte si, že by se ČEZ měl co nejdříve privatizovat?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že privatizace by byla dobrá, že rozhodně by se měl ne narychlo, to znamená špatně, ale rozhodně by bylo dobré privatizaci uskutečnit.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

257400999, na tomto čísle můžete pokládat vaše dotazy profesoru Janu Švejnarovi. To ale v závěru Press klubu na Frekvenci 1. Vláda se rozhodla oddlužit nemocnice a zaplatí za to téměř dvě miliardy. Je to správný krok?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Je to správný krok pouze v případě, že to oddlužení též bude následovat ozdravení v podobě managementu, lepších systémových řízení a tak dále, aby k dalšímu novému zadlužení nedošlo. Je to obdobné v tom, co jsme viděli u bank devadesátých let. V letech, kdy vlastně docházelo k oddlužení a potom se banky znovu zadlužily, viděli jsme to i v Maďarsku, v Polsku a tak dále. Čili, jestliže se taková akce podstoupí, tak je dobré ji podstoupit pouze jednou a součástí velkých změn, restrukturalizací tak, aby se předešlo dalším novým dluhům.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A máte pocit, že se tak děje?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Zatím to nevidím, čili je to otázka, jestli opravdu je to součást doprovodných opatření.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A znáte, existuje ve světě příklad, jak by bylo možno tedy systémově vyřešit problém zdravotnictví tak, jak je u nás?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Já myslím, že žádná země to nevyřešila úplně perfektně, ale vidíme v mnoha zemích kroky, které jdou určitě třeba správným směrem, například v mnoha západních zemích ve Spojených státech včetně vidíme, že dochází k fúzím a transformacím, v Pittsburgu například bylo nějakých pět, šest nemocnic, které se víceméně zfúzovaly do dvou až tří celků, takže často dochází k velkým změnám, které zvýší efektivnost.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A ty zásadní změny, uměl byste je pojmenovat?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ano, zásadní změny je najít opravdu dobré manažerské struktury, silné podněty jak pro management, tak i pro jednotlivce a potom najít určitou rovnováhu mezi státem, pojišťovny a nemocnicemi.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Myslíte si, že by se měl vlastně změnit i ten systém v tom smyslu, že by třeba pacient platil u lékaře přesto, že si platí pojištění?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ano, je rozhodně dobré mít poměrně malou participaci, ale mít určitou participaci pacienta tak, aby opravdu se zvýšila efektivnost využívání lékařských služeb a léků.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Říká v Press klubu na Frekvenci 1 ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom, profesor Jan Švejnar. Za chvíli mu můžete zavolat i vy na číslo 257400999. V poslední době se stále skloňuje silná koruna a její nevýhody. Jaký je váš názor, poškozují silná koruna naši ekonomiku?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----

Příliš silná koruna má rozhodně negativní efekt v tom smyslu, že náš export, náš vývoz se stává poměrně drahý na světových trzích a naopak dovoz se stává velmi levný a tudíž konkuruje našim domácím výrobcům, proto je důležité, aby koruna se udržovala v poměrně rozumné úrovni, a abychom přešli na euro, to vždycky zdůrazňuji, poměrně rychle, protože tím zajistíme, že naši výrobci budou v poměrně dobré situaci v porovnání k jejich konkurenci ze zahraničí.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Dobře, ale teď momentálně, myslíte si, že odpovídá kurz naší koruny našim ekonomickým základům?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----

Já myslím, že ten kurz koruny opravdu vyjadřuje to, co trh, celosvětový trh, jak vidí naše hospodářství. Ten problém je, že ten kurz vyjadřuje nejenom nynější situaci, ale i odhad budoucnosti. To znamená, ti lidé, kteří nakupují a prodávají koruny jako komoditu, se dívají na to, jak se asi Česká republika povede za pět, za deset let, a to už se odráží v nynějším kurzu, takže ten kurz může být přehodnocený v tom smyslu, že vyjadřuje dlouhodobou tendenci, ale krátkodobě může být tudíž příliš silný.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Guvernér České národní banky a ministr financí se v tomto smyslu neshodnou. Myslíte si, že to bývá ve světě běžné, že se tito dva lidé ve státě neshodnou?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----

Je to, je to často, ano, často jsou velmi velké rozdíly názorové, ale pokud to jsou dobří ekonomové a jsou si vědomi, že se neshodují z toho důvodu, že mají různé cíle a ne, že mají různé znalosti, tak se to většinou vždy dá najít na kompromisu.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Dobře, ale kdo, kdo z nich by měl komu naslouchat, jak to je?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----

Já myslím, že v této situaci opravdu je dobré, aby guvernér národní banky měl určité rozhodovací pravomoci, protože ministr financí je vždy osoba, která je pod velkým politickým tlakem od zbytku vlády a dokonce i své politické strany, a proto je důležité, aby ta národní banka byla do určité míry nezávislá.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Naši velcí exportéři si zoufají, vyhrožují dokonce. Měl by jim stát nějak vyhovět?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Myslím, že stát jim může vyhovět jen do určité míry v tomto smyslu, že například národní banka oproti bankám v jiných zemích jako v Polsku udržuje už delší dobu úrokovou míru na poměrně nízké úrovni a tím se vlastně snaží čelit tomu, aby koruna se ještě dále nezhodnotila, takže to je dobrý krok například, to já myslím, že je potřeba centrální banku pochválit. Jaké další kroky je možno podniknout, tam už toho moc není, protože zase není dobré, aby stát nějakým dirigistickým centrálním způsobem se snažil předcházet tomu, co trh sám vyžaduje.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Růst naší ekonomiky je postavený na exportu a zahraničních investicích, není to riskantní?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Je to riskantní, ale do určité míry je to nevyhnutelné, protože v globální ekonomice opravdu malý stát typu České republiky musí působit na celosvětovém trhu a musí využívat kapitálové trhy i mimo hranice republiky a je tudíž důležité, aby ten zahraniční kapitál, aby export byl dostatečně diversifikovaný, aby se vyváželo do více než třeba jedné země, nebo jedné zóny, a aby zahraniční kapitál přicházel z různých zdrojů.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Už za chvíli vám bude k dispozici na čísle 257400999 v Press klubu na Frekvenci 1 ekonom, **profesor Jan Švejnár**. Ale teď třicet sekund na cokoliv, co chcete říci bez otázky.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Děkuji. Já bych rád poukázal na to, že v té nynější globální ekonomice investice mladých lidí do vzdělání, ať už to je jazykové, ať už je to profesní vzdělání opravdu to nejdůležitější, a proto bych rád poradil rodičům, mladým lidem, aby opravdu do sebe investovali, aby to činili dnes, zítra a co nejrychleji, protože konkurence po celém světě nespí a mladí lidé z celého světa do sebe rychle investují a budou silnými protějšky.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Tak, to bylo třicet sekund profesora Švejnara a teď jsou na řadě vaše živé telefonáty. Profesor Švejnár, dnešní host Press klubu na Frekvenci 1 odpovídá na vaše dotazy. Dobrý večer prvním posluchačům.

posluchač

Dobrý den, pane profesore, tady Jeřábek, Plzeň. Prý jste byl v Americe na stejné škole jako ten

profesor, o kterém natočili film Čistá duše. Jaký byl opravdu?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Jo, ano, byl. Já jsem tam nebyl v tu samou dobu, kdy on studoval, vyučoval, já jsem tam byl ve chvíli, kdy on už bohužel byl nemocný a do určité míry jsem s ním tudíž nekomunikoval, protože už nebyl tak úplně příčetný jako předtím, ale byl to vynikající člověk, velice schopný, jeden z nejlepších mozků dvacátého století. Já jsem sám ve své disertační práci generalizoval, zevšeobecňoval některé z jeho výsledků, takže jsem velmi pozorně četl jeho studie a musím říct, že opravdu to byl unikátní člověk.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Poslechneme si další dotaz, dobrý večer, Press klub Frekvence 1.

posluchačka

Dobrý den. Alena z Prahy. Chtěla jsem se zeptat pana profesora, jste vegetarián?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

Nejsem vegetarián, ale rád jím zeleninu.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Já tady mám jeden esemeskový dotaz. Jak často létáte z Ameriky do Evropy?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, v průměru lítám každý druhý měsíc a někdy lítám i dvakrát měsíčně a někdy zase třeba šest neděl nebo osm neděl neletím.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Poslechneme si další dotaz, dobrý večer, Press klub Frekvence 1.

posluchač

Haló, tady Bohouš z Prahy. Mě by zajímalo, kdy už zrušíte v tý bance, v tý ČSOB ty paušály k účtům, vždyť je to hrozný, kdo to má furt platit? Děkuju.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

No, já nejsem součástí managementu, ale jedná se o tom. A samozřejmě je to otázka, jak si banka vidí svoji pozici vůči ostatním bankám. Já myslím, že uvidíte, že často, že v brzké budoucnosti dojde k určitým změnám.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Ještě jednu esemesku. Budete mít v Americe nárok na důchod?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Nárok na důchod v Americe je, ale je to samozřejmě závislé na tom, jak si povede státní pokladna a myslím, že velká část lidí očekává, že ty důchody nebudou tak vysoké, jak se slibuje.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Já mám dojem, že to byla osobní otázka, váš osobní důchod, jestli si myslíte, že ho dostanete v Americe?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
No, tak já očekávám, že něco dostanu, ale opravdu očekávám, že to bude mnohem méně, než se vypočítané a co je nyní, tak nějak vládou tvrzené.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Tak, máme čas na poslední otázku. Dobrý večer, Press klub Frekvence 1.

posluchačka

Dobrý večer, pane doktore. Chtěla jsem se zeptat, kolik máte českých studentů u vás v Michiganu, a jak jim pomáháte krajanům? Děkuji moc za odpověď. Na shledanou.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Ano, tak ta situace se liší. Jsou roky, kdy máme dva až tři, jsou někdy roky, kdy máme jenom jednoho nebo žádného a měli jsme i některá období, kdy jich máme čtyři, pět, šest.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

A pomáháte jim?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Pomáháme jim, a to různým způsobem. Samozřejmě, že je vyučujeme a činíme z nich světové špičky a potom je posíláme na co nejlepší pracoviště ať už ve Spojených státech nebo v Evropě a i v České republice.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Tolik ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom,

profesor Jan Švejnar, dnešní host Press klubu na Frekvenci 1. Díky, že jste přišel a hezký večer.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní hospodářskou politiku Michiganské univerzity, ekonom

-----
Děkuji.

Jitka OBZINOVÁ, moderátorka

Na vás už čeká Rande na Frekvenci 1, ale teď aktuální zprávy.